

رام-۳۹

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

هشتم اردیبهشت

این روز در تاریخ ایران زمین بسیار مهم و سرنوشت‌ساز بوده و رخدادهای تعیین‌کننده‌ای در آن رخ داده‌اند. مهمتر از همه آن که در هشتم اردیبهشت سال ۲۲۴ میلادی اردشیر بابکان در جنگ هرمزدگان اردوان پنجم واپسین شاهنشاه اشکانی را به نبرد تن به تن دعوت کرد و بر او که پهلوانی نامدار بود پیروز شد. به این ترتیب دودمان اشکانی از شاهنشاهی ایران کنار رفت و دودمان ساسانی جانشین آن شد. هرچند خویشاوندی‌ای میان این دو برقرار بود و شاه بعدی ساسانی که شاپور نخست باشد، مادری اشکانی داشت.

نبرد اردشیر و اردوان در نبرد هرمزدگان، صخره‌نگاره‌ی فیروزآباد

در قرون بعدی این روز با مقاومت دلیرانه‌ی ایرانیان در برابر مهاجمان اروپایی مصادف بوده است. در ۵۷۱ کنراد اهل مونت‌فرا شاه صلیبی اورشلیم دو روز پس از نشستن بر اورنگ این شهر به دست فداییان اسماعیلی

به قتل رسید. در ۶۳۶ سلطانه عصمت‌الدین شجرالدُر درگذشت. این زن ارمنی همسر صالح ایوبی بود و پس از شوهرش به حکومت مصر رسید و این کشور را در برابر هفتمین موج حمله‌ی صلیبی‌ها حفظ کرد. او با عزالدین آیبک ازدواج کرد و به این ترتیب حکومت مصر از دودمان ایوبی به ممالیک انتقال یافت. در ۱۲۷۹ سردار درو دلیر ارمنی در جنگ باش‌باران بر ارتش بزرگ عثمانی‌ها غلبه کرد و حمله‌شان به ارمنستان را پس زد. با این همه بیست سال بعد نیروی بنیان‌کن و مهیب دیگری از شمال بر منطقه‌ی قفقاز سیطره یافت. در ۱۲۹۹ بلشویک‌ها منطقه‌ی ایرانیِ آران را به اسم آذربایجان نامگذاری مجدد کردند و آن را در قلمرو اتحاد جماهیر شوروی ادغام کردند. در همین روز مرتضی مختارزاده که از اعیان و بزرگان باکو بود، وقتی خانه‌اش مورد حمله‌ی بلشویک‌ها قرار گرفت و کشته شدن اعضای خانواده‌اش را به چشم دید، نخست با سربازان ارتش سرخ جنگید و چند تن از ایشان را کشت، و بعد پیش از این که دستگیر شود خودکشی کرد. شاخه‌ی دیگری از هجوم این طاعون سرخ در ۱۳۵۷ در ایران شرقی پیشروی کرد و باعث شد محمد داود خان رئیس جمهور افغانستان در جریان کودتای کمونیستها کشته شود، که این مقدمه‌ای برای ورود ارتش سرخ به سرزمینهای باستان بلخ و هرات و غزنه بود. در دهه‌ی بعدی باز گرانیگاه تهاجمها به مرزهای غربی ایران زمین (اما این بار به جنوب غربی) انتقال یافت. در ۱۳۶۴ بر اثر بمباران شیمیایی پادگان حمید شمار زیادی از ایرانیان کشته یا زخمی شدند. سه سال بعد در ۱۳۶۷ چند ماه پس از کشتار حاجیان ایرانی به دست سربازان آل سعود، روابط ایران و عربستان قطع شد.

در سطح جهانی هم این روز با درگیری‌های نظامی پیوندی برقرار می‌کند. در هشتم اردیبهشت ۸۸۲ در جنگ سرینولا (Cerignola) که بین فرانسه و اسپانیا در گرفت، برای نخستین بار توپخانه و سلاح گرم باروتی مورد استفاده قرار گرفت. در ۱۱۷۱ با حمله‌ی فرانسویان به بلژیک و لوکزامبورگ امروزی که بخشی از امپراتوری

اتریش بود، جنگهای اروپایی انقلابیون فرانسه آغاز شد، و نسخه‌ای جزئی و حاشیه‌ای از همین خشونت‌ها آن که در ۱۲۶۰ بیلی کید هفت تیرکش مشهور از زندان لینکلن کاونتی در نیومکزیکو گریخت و به ماجراجویی‌های خود

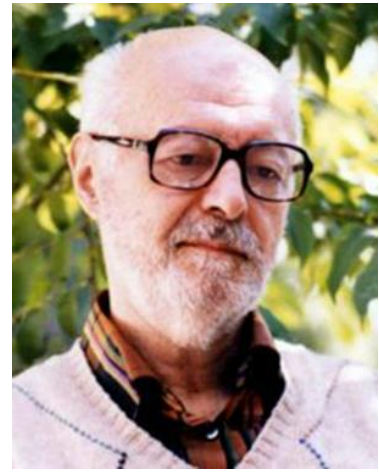
ادامه داد.

جنگ سرینولا

هشتم اردیبهشت با چند رخداد پراکنده‌ی دیگر هم تقارن دارد. در ۶۳۲ نیچی‌رن تفسیر خویش از آیین بودایی را در قالب رساله‌ی «نامو میوهو رِنِگه کیو» گرد آورد و به این ترتیب مذهب بودایی نیچی‌رن را در ژاپن بنیان نهاد، و در ۹۹۰ صومعه‌ی توماس مقدس در فیلیپین تاسیس شد. این مرکز دینی بعدتر به بزرگترین دانشگاه کاتولیک جهان تبدیل شد. در ۱۳۱۱ واکسن تب زرد ساخته شد؛ در ۱۳۴۶ محمدعلی کلی در اعتراض به جنگ ویتنام از حضور در میان ارتشیان خودداری کرد و در نتیجه از همه‌ی القاب قهرمانی‌اش خلع شد؛ و در ۱۳۴۸ شارل دوگل از ریاست جمهوری فرانسه کناره‌گیری کرد.

زادگان ایرانی این روز عبارتند از محمد ساعد مراغه‌ای سیاستمدار (۱۲۶۰) و سیمین دانشور ادیب (۱۳۰۰) و در میان انیرانیان باید از یوهان گوتنبرگ آلمانی مخترع ماشین چاپ (۷۷۹)، کورت گودل ریاضیدان نامدار (۱۲۸۵)، فروچیو لامبورگینی سازنده ماشینی به همین نام (۱۲۹۰) یاد کرد. دو نفر که در قلمرو ایران زمین زاده شدند اما ننگ است اهل این قلمرو دانسته شوند هم در همین روز در دوسال پیاپی زاده شدند: طارق عزیز در ۱۳۱۵ و صدام حسین در ۱۳۱۶.

احسان طبری   محمد عالم خان بخاری   صدام و همسرش، و شوخی عاشقانه‌اش با هفت تیر!

درگذشتگان این روز در میان ایرانیان عبارتند از احسان طبری (۱۳۶۸)، سید میر محمد عالم خان آخرین خان بخارا که چهار سال پیش از مرگش این امارت را به خاطر حمله‌ی کمونیستهای روسی بر باد داد (۱۳۲۳)، و البته سروان خلبان علی اکبر شیروودی قهرمان جنگی نامدار (۱۳۶۰). میرایان انیرانی هم اغلب سیاستمدارانی ناکام

هستند: ملک فؤاد اول شاه مصر (۱۳۱۵)، و بنیتو موسولینی و معشوقه‌اش کلارا پتاچی (۱۳۲۴) که با یک جوخه‌ی مرگ پارتیزانی در این روز کشته شدند. یک استثنا در این میان هم فرانسیس بیکن نقاش ایرلندی هم در این روز (۱۳۷۱) درگذشت.